

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

=====
nadruk verboden

20e jaargang nr. 35

=====
23 april 1976

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Om te beginnen moet ik vertellen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn, ook al weet u dit waarschijnlijk wel. Deze avond is, ook al is het Goede Vrijdag, bestemd voor actualiteit.

De wereld is trouwens vol van passiemuziek en toespraken, zodat ik er niet bepaald veel zin in heb, tot u te gaan spreken over alles, wat er eens gebeurd is. Toen was dat een actualiteit, maar vandaag aan de dag ligt dit anders.

Ik zou, mij enigszins aanpassende, met u willen spreken over

G E L O O F
=====

Maar ik zal dit zeker niet doen in de zin van het kerkelijke denken. Het geloof is zeer actueel in deze dagen, ook al denkt men mogelijk daarover nog anders.

Zeer veel mensen zijn op de wereld op het ogenblik actief, omdat zij ergens in geloven. Sommige mensen geloven in een socialistische maatschappij met een bepaalde structuur, anderen geloven eerder in kommunisme, anarchisme, of hetgeen zij een democratie noemen - ofschoon dit zelden werkelijk regering door het volk betekent.

Weer anderen baseren hun gehele bestaan op een kerkelijk geloof. Maar zelfs binnen de kerken zien wij steeds weer grote moeilijkheden en splijtingen ontstaan. Dit laatste vaak, omdat de leiders van de gelovigen te ver van de werkelijkheid afstaan.

Zo blijkt b.v., dat sinds de laatste zendbrief van de paus, "Humanae Vitae" de trouwe geloofspraktijk bij vele katholieken in zeer veel landen aanmerkelijk is afgenomen. Je kunt dit natuurlijk wijten aan de pil, of beweren, dat de discipline verloren is gegaan. Maar hoe het zij, het geloof van de mens gaat ook hier kennelijk zijn eigen wegen.

Dit is een interessant punt, wanneer je naar actuele zaken wilt kijken. Want alles, wat er in het verleden is gebeurd, heeft natuurlijk zijn invloed op de ontwikkelingen van vandaag. Alles, wat nu gebeurt, is mede opgebouwd uit alles, wat er in het verleden plaats heeft gevonden.

Wanneer er b.v. in het verleden geen roofridders waren geweest, die om hun macht erkend werden, zo zouden er waarschijnlijk ook geen industriëlen zijn, die, ondanks een zelfde maatschappelijke instelling, als belangrijk en voornaam werden erkend en zou er geen kapitalistische maatschappij in de huidige vorm zijn ontstaan.

Wanneer wij proberen de waarde van het geloof in deze dagen nader te bezien en vast te leggen - zoals ik gaarne voor u wil proberen te doen - dan moeten wij beginnen met de stelling, dat geloof nooit redelijk is.

Wanneer een mens een bepaalde overtuiging heeft, kun je hem niet met redelijke argumenten daarvan afbrengen. Voor hem is het nu eenmaal zo en daaraan kan niemand iets veranderen.

Misschien is de grote fout van deze tijd wel voornamelijk gelegen in het feit, dat zovele mensen zoveel verschillende geloofswaarden als juist erkennen, terwijl zij voortdurend bezig zijn elkaar te bekeren, zonder ook maar ooit de moeite te nemen, ook nog eens naar elkaar te luisteren.

Er zijn van die zaken, waarmede je soms opeens gekonfronteerd wordt, zoals b.v. de vraag, waarom in zo weinige gevallen ooit nog gesproken wordt over de H. Geest in vele geloofsrichtingen, terwijl anderen alle feiten terzijde proberen te stellen en alleen met die H. Geest bezig willen zijn.

Het antwoord is duidelijk genoeg: De H. Geest is God, een verschijnings- of openbaringsvorm van God. Wanneer wij Hem onder de duiven gaan rangschikken, zo heeft menigeen het gevoel, dat een dergelijke God alleen maar toegankelijk is voor duivenmelkers.

Maar wanneer wij die H. Geest begrijpen als een goddelijke factor, die ook in ons eigen wezen leeft, dan behoeven wij daarover niet meer al te veel te spreken.

Dat is het vreemde: Wanneer wij innerlijk kosmisch denken, hebben wij de behoefte niet meer over de kosmos te praten. Wanneer wij eigen geloof - wat elk onredelijk denken toch is - als een deel van de wereld aanvaarden, compleet met alle facetten daarvan, blijken wij ook meteen minder behoefte te kennen om anderen er van te overtuigen, dat wij alleen de waarheid bezitten en de juiste wegen weten.

Kan een mens de waarheid eigenlijk wel weten in deze dagen? Ik durf er geen oordeel over uit te spreken, maar meen, dat het erg moeilijk zal zijn zelfs alleen maar alle feiten te kennen. Het zal b.v. zeer moeilijk zijn de waarheid te weten te komen omtrent alle recente omkopingsschandalen. Nog moeilijker zal het wel zijn om er achter te komen, welke gezagsdrager binnen een bepaald gouvernement voordeel trekt uit bepaalde gouvernementsmaatregelen.

Natuurlijk, in enkele gevallen zal men wel namen noemen, maar dat gebeurt dan meestal nog ten onrechte. In de meeste gevallen zie je als normaal mens niet, wat er op de achtergronden van het kenbare gebeuren wordt gespeeld.

Er zijn mensen, die denken, dat de nederlandse staat

geregeerd wordt door Philips en Daf. Maar er zijn andere, veel machtiger groepen, die zeker in uw land ook wel het een en ander te vertellen hebben.

Wanneer wij denken, dat iets zo is, kunnen wij bewijzen voor onze stellingen gaan zoeken, dat is zeker. Maar weten wij het dan ook uiteindelijk zeker? Laat ons eerlijk blijven.

Neem als voorbeeld het door velen al weer bijna vergeten Lockheed schandaal. Stel nu eens - volgens mij is dat niet zo - dat de prins van u nu werkelijk eens ruim een miljoen geslikt heeft. Wat dan nog?

U kunt zeggen, dat hij dit niet had mogen doen. Maar waarom dan eigenlijk niet, wanneer bijna iedereen zijn voordeel zoekt? O, u meent, dat u allen te samen dan dat geld uiteindelijk toch zult moeten betalen? Hoe wilt u dat dan bewijzen? Waar heeft de man dan de invloed vandaan gehaald, waardoor hij feitelijk zoveel geld in zo korte tijd kon verdienen?

Vergelijkbaar is de situatie bij de nieuwste schandalen in Italië. Er zijn zeker heel wat mensen omgekocht. Dat gelooft men nu wel, of weet men nu wel zeker. Maar wie kan bewijzen, dat die omkoppingen werkelijk zin hebben gehad? Dat er daardoor zaken mogelijk werden, die anders uitgesloten waren gebleven?

Zeker, je kunt dit aannemen, je kunt het zelfs zeer waarschijnlijk achten, maar bewijzen kun je dit volgens mij niet. Waarbij je eigen denken dus beheerst wordt door de zijde, waaraan je staat. Wil je niet geloven in het misbruik, dat b.v. vele ministers en senatoren in Italië van hun invloed hebben gemaakt, dan veroordeel je hen. Wil je niet geloven in een invloed, die misbruiken zonder meer mogelijk maakt, dan zeg je, dat deze mensen niet bepaald edel hebben gehandeld, toen zij een fooi aannamen, maar dat zij in een werkelijke democratie daardoor nog niet de mogelijkheid hebben gekregen om iets te doen, wat tegen de werkelijke belangen van het volk ingaat.

Een dergelijke splitsing van de geesten treft u ook in eigen land aan. Maar bewijst u nu eens het een of het ander onomstotelijk? Kunt u dat? Gemeenlijk kun je zelfs in dit toch wel zeer stoffelijke gebied niet bewijzen, wat nu werkelijk en onveranderlijk geheel juist is. Een ieder heeft natuurlijk zijn lievelingstheorie.

Er zijn b.v. mensen, die stellen: misdadigers zijn uiteindelijk slachtoffer van onze maatschappij, dus daarvoor moeten wij begrip hebben en wij moeten a.u.b. dergelijke mensen niet al te hard aanpakken.

Op zijn minst wil men voor de misdadigers een gezellige cel met eigen kleurent.v. - wat mij overigens al straf genoeg lijkt. Verder wil men de "jongens" hun tijd voornamelijk laten door brengen met voetballen en dergelijk gezond vermaak, terwijl zij natuurlijk regelmatig met vakantie naar huis moeten kunnen gaan om het contact met de maatschappij niet te verliezen.

Goed. Wanneer je dit gelooft, zie je de rest ook in dit verband. En wanneer een ander stelt: wanneer je de doodstraf maar instelt, dan schrikt dit misschien niet alle misdadigers af, maar je raakt in ieder geval zo wel een hoop ellendelingen kwijt, zo is ook hiervoor wel iets te zeggen. Het ligt maar aan het standpunt, dat je inneemt.

Wat mij nog het meeste verbaast, is het feit, dat een

over de doodstraf, of desnoods over het al dan niet schuldig zijn van Prins Bernhard nog wel door tegenstanders gehoord wordt. Maar hoeveel christenen luisteren nog naar je, wanneer je tot hen zegt, dat het feitelijke bestaan van Jezus op aarde historisch nog niet vast staat?

En vertel dergelijke mensen ook maar niet, dat het paradijsverhaal een mythe, een soort sprookje is. Want dan staan zij op hun achterste benen en luisteren niet naar je argumenten. Voor dergelijke mensen mag je desnoods overal aan komen, maar niet aan de bijbel en niet aan het nieuwe testament.

Je moogt over alles spreken, aan alles twifelen, maar niet aan deze door God geopenbaarde waarheden, die zij diep in zich kennen als de enige juiste, de enige ware boodschap. Die mensen zijn zelfs nog nijdig, wanneer je op hun verkondiging ten antwoord geeft: wanneer u zo gelooft, leef er dan naar, maar maak een ander het leven niet moeilijk, omdat hij een tegengestelde mening heeft.

Geloof is goed. Zelfs wanneer je gelooft in de grote vrijheden van het westen en de menselijke slavernij in het oostblok. In beide gevallen hebt u volgens mij wat gelijk en ook enig ongelijk. Maar u moogt er in geloven, wanneer u maar leeft, volgens hetgeen u gelooft.

En bovendien: wanneer u maar bereid bent een ander het recht toe te billijken een andere mening, een ander geloof te hebben. Want geloof is niet redelijk. Hoe kun je dan ooit terecht van anderen eisen, dat zij jouw geloof zullen delen?

Je kunt proberen de gedachten van een medemens te beheersen. Je kunt trachten zijn denken door allerhande omstandigheden zo konditioneren, dat hij uiteindelijk alleen jou nog maar gelijk geeft. Er zijn trouwens geestelijke zowel als politieke groepen, waarin iets dergelijks plaats vindt.

Maar verander je daarmee dan iets aan de feiten? Wanneer wij de situatie van de wereld in deze dagen nader bezien, valt ons op, hoeveel extremisme er in feite heerst. Kijk b.v. eens naar de Libanon. Er zijn mensen, die uiterst links denken en die uiterst rechts als het enige ware zien. De een wil alleen als christen leven, de ander wil alleen maar leven, wanneer hij door moslims geregeerd wordt. Sommigen willen een terugkeer van het bestaande, anderen willen een echte democratie, of een socialistische republiek. En daarom maken zij elkaar af, zonder dat daarvoor een feitelijke reden is aan te voeren. Want wanneer al die mensen al hun energie samen zouden voegen om er iets positiefs mee te doen, zo zouden zij van Libanon een staat kunnen maken, die pas werkelijk de moeite waard is.

Of wilt u liever eens naar eigen land zien? Dit land vol van zuivelproducenten, kruideniers en koehandelaars - vergeef mij, maar dergelijke mensen komen bij u veel voor - blijkt vervuld te zijn van het steven van verschillende christelijke groepen om te samen een partij te vormen, die dan het land eindelijk weer eens echt christelijk zal kunnen regeren. Wij moeten een CDA vormen, zo roepen de partijtjes. Trouwens, wat betekent CDA? Crisis door arbeid of iets dergelijks? Dan is het in ieder geval een zeer moderne partij.

Al deze mensen zijn christenen. Zij zijn het met elkaar eens, dat een staat christelijk dient te worden geregeerd. Ik echter vraag mij af, waarom dat zo nodig is.

Maar het is wel duidelijk, dat de heren christenen, ondanks het belang, dat zij toekennen aan hun streven, voorlopig bezig blijven met eerst eens uit te maken, wie nu het meeste te zeggen zal hebben. Wat mij doet vermoeden, dat wij hier te maken hebben met een soort luchtbed voor christelijke gevoeligheden. Wanneer er ook maar een enkele speldeprik door komt, zakt de gehele zaak ineen als een plumpudding.

Waarbij ik wil aanmerken, dat ik het nut niet inzie van het christelijk regeren van een land. Ik dacht, dat het veel beter zou zijn, wanneer de mensen christenen zouden zijn, echte christenen. Dan zouden regeringen, die mensen in dit opzicht niets op behoeven te leggen, omdat de mensen vanuit hun innerlijk geloof ongetwijfeld zonder meer juist zouden handelen.

Zolang men nog een bepaalde regeringsvorm nodig heeft om van de mensen in uiterlijke schijn christenen te maken, bestaat er een groot gevaar, dat men alle werkelijke waarden van het geloof in de mensen vermoordt.

Dwang roept altijd en overal onder de mensen verzet op. Ik herinner mij, dat in een bepaald land de soldaten elke zondag verplicht in het gelid naar de kerk moesten gaan. Er zijn onder hen nooit zoveel critici geweest, zowel t.a.v. het geloof, de eredienst, de predikatie, als juist nu zij moesten.

Hoe christelijker een regering is, hoe onchristelijker de gedragingen blijken te zijn van de mensen, die onder die regering leven.

U wilt hierover eens nadenken? Voor de oorlog is er in uw eigen land een dergelijke situatie ontstaan. Het bewind was zeer christelijk. De man, die leiding gaf, deed zich als zeer vroom kennen. Men heeft zelfs een plaat naar hem genoemd: Colijnsplaat. Dat ding verdwijnt ook regelmatig onder water. Die man wist alles zo goed, dat hij voortdurend uitging van zijn rechtzinnigheid. En zelden is er in de gemeenschap zoveel maatschappelijk onrecht begaan als juist in de jaren van zijn bewind.

Of mag je dat niet zeggen, zelfs niet in uw dagen. Geloof, waarde vrienden, is een wijze van leven. En wanneer die wijze van leven doet beseffen, dat je geloof alleen waar kan worden, door hetgeen je zelf bent en doet en niet door hetgeen je aan anderen doet of hen afdwingt, kom je een stapje verder in je benadering van de werkelijkheid.

Je kunt je natuurlijk in uw dagen goed boos maken over al die kleine terroristengroepen als de 8e december, de rode mei en dergelijke. Toch zal men moeten beginnen met te beseffen, dat deze groepen allen een eigen soort geloof hebben. Zij zijn terroristen. De basis van hun terreur is vaak een overtuiging, dat b.v. het kapitalisme slecht is. Wat ik nog met hen eens zou kunnen zijn. Maar die groepen overvallen dan banken, leven er redelijk goed van en van hetgeen zij overhouden weer meer wapens kopen om zo meer banken succesvol te kunnen overvallen. In de praktijk komt het er op neer, dat dergelijke groepen dus alleen kunnen werken en bestaan, wanneer er banken genoeg zijn, die zij kunnen overvallen. Wat hen tot een deel van het bankwezen in deze tijd schijnt te maken, dus tot zuivere kapitalisten, ook al gaat het hen om andersmans kapitaal. Is dit kolder of niet?

Een dergelijke wijze van leven en handelen heeft volgens mij niets meer met de werkelijkheid van hun geloof of ideaal te maken. Het is gewoon een je eigen opinie aan anderen met alle middelen op willen leggen.

U kent soortgelijke problemen, zoals dat van de ambonnezen. al is dit in de ogen van vele goede burgers al lang uitgespeeld, omdat zij al lang weer vergeten zijn, dat er een trein heeft gestaan in Wijster en dat in Amsterdam een mens gestorven is door de angst, die men hem aanjaagde.

Maar de ambonnezen zijn er nog en prediken nog steeds hun recht op een eigen republiek. Vanuit hun standpunt bekeken hebben zij groot gelijk. Dan hebben zij inderdaad recht op een vrije republiek. Maar dat betekent nog niet het recht om die vrije republiek dan maar op te richten op het grondgebied van een andere staat. Iets, wat zij steeds weer vergeten.

De ambonnees stelt: de nederlanders moeten mij maar erkennen met mijn republiek. Waarmede zij echter, mede door hun acties, gelijktijdig het recht van de nederlanders ontkennen op hun eigen wijze en volgens eigen besef en inzicht nederlanders te zijn.

Let wel: een nederlander heeft volgens mij niet het recht een ambonnees te betuttelen of zelfs te straffen, omdat hij droomt van een nationale republiek, die nooit waar zal worden. Maar omgekeerd mag dan die ambonnees de nederlanders niet aanvallen, betuttelen of kwetsen, krenken, afpersen, omdat zij het geloof in een dergelijke republiek niet wensen te delen.

Je kunt trouwens in uw wereld je geloof heel gemakkelijk misbruiken. Dan roep je: ik doe dit uit politieke overtuiging, of uit christelijke naastenliefde.

Het vreemde is, dat men politieke argumenten eerder aanvaardt als reden voor gewelddadig optreden dan religieuze. Wanneer iemand een mes neemt en een belangrijk man neersteekt met de verklaring, dat God hem bevolen heeft deze antichrist te doden, dan komt zo iemand zonder meer in een kliniek terecht, want dan is hij niet goed snik en deugt niet voor de menselijke gemeenschap.

Toch heeft zo iemand gehandeld naar zijn geloof. Maar wanneer iemand een dergelijke, in feite evenzeer onredelijke daad stelt uit politieke overtuiging, wordt er wel opeens met zijn drijfveren rekening gehouden en acht men hem opeens wel toerekenbaar, alleen maar omdat de drijfveer van zijn geloof meer materieel is.

Want ook een politieke overtuiging is niets meer of minder dan een vorm van geloof. Wij moeten duidelijk stellen, waarom het gaat:

Elke mens heeft een eigen overtuiging. Maar die overtuiging rechtvaardigt nog het optreden niet, zodra dit een dwang op anderen betekent.

Wanneer je b.v. een bond van militairen hebt, een vakbond, zoals de dienstplichtigen er een in uw land hebben, dan kan niemand tegen het bestaan daarvan terecht enig bezwaar hebben. Indien tenminste die militairen niet daardoor vergeten, dat zij in de eerste plaats militair zijn. Op het ogenblik, dat zij stellen in de eerste plaats vakbondsmensen te zijn, zijn zij volgens mij geen militairen meer. Dus moet je hen ofwel het leger uitgooien danwel, wanneer zij van dit leger deel uit

blijven maken, op hun plaats zetten.

Men roept uit, dat dit onjuist zou zijn, omdat die mensen handelen uit sociale overtuiging. Best. Zij geloven, dat hun weg juist is. Laat hen handelen volgens hun beste geloof en de konsekwenties daarvan dragen. Maar schreeuw dan niet over onrecht, wanneer die konsekwenties tegenvallen, zolang je leeft in een wereld, waarin legers kennelijk nog noodzakelijk zijn. En wanneer legers werkelijk noodzakelijk zijn, betekent dit ook, dat in die legers bovenal discipline en gezag moeten heersen. 'n Leger kan geen democratie zijn. Het is altijd een hiërarchische oliarchie.

Wanneer je de feiten niet wilt erkennen en gelijktijdig de konsekwenties weigert te aanvaarden van je eigen denken, is er iets niet in orde.

Wanneer de vakbonden in Engeland het weer eens niet eens zijn met iets, wat de regering doet en alles stil willen leggen, zo stel ik: Mensen, indien jullie werkelijk geloven, dat je op bepaalde zaken recht hebt, vecht er voor. Maar doe het dan zo, dat je zelf de verantwoordelijkheid en last daarvan op je neemt. Laat niet mensen sterven, omdat je voor een ieder zonder meer licht, water enz. afsnijdt. Laat geen ziekten uitbreken, omdat jullie geen vuil wensen op te halen en anderen, die dit vrijwillig zouden doen, met geweld belet het milieu gezond te houden. Wanneer je wilt staken, niet wilt werken, is het mij best. Maar belet dan geen ander tegen diens wil te werken, of zelfs jouw voormalige tijd tijdelijk of voorgoed op zich te nemen. Want hij heeft ook zijn rechten en een daarvan is te handelen volgens zijn overtuiging.

Degenen, die werkwilligen afranselen, rechtvaardigen zich door te stellen, dat zij vechten voor hun recht. Goed. Maar is dan je eigen recht het enige recht, dat er bestaat? Is jouw geloof het enig juiste geloof? Bestaat er voor elke mens alleen maar die ene, onfeilbare waarheid, waarin jij gelooft? Is de overtuiging, dat je gelijk hebt, voldoende om daaraan het recht te ontnemen de gehele wereld te regeren?

Ik dacht, al vergis ik mij en maak ik mogelijk eveneens een geloofsfout, dat mensen altijd moeten beseffen, wat zij doen. Zij moeten beseffen, dat geloof als motiverende basis voor je geloof, handelen en denken mag gelden.

Ik ben er echter van overtuigd, dat geloof nooit als rechtvaardiging mag gelden voor het opleggen van je wil, het opdringen van je overtuiging, of doen van onrecht aan anderen.

Wij hebben hier al eerder opmerkingen gemaakt over een leuze, die sommige christenen aanhangen. Dwingt ze om in te gaan.... Dergelijke mensen zou wik willen vragen: Meen je nu werkelijk, dat je God behoefte heeft aan slaven, die in hem geloven, omdat zij geen andere mogelijkheid meer krijgen tot denken, die volgens zijn wetten leven, omdat er zelfs geen kans is om anders te doen en te leven?

Hen vraag ik, of volgens hen Jezus dit dan gewenst heeft, dezelfde Jezus, die tot zijn leerlingen zegt, wanneer hij hen uitzendt: Wanneer ze in het ene huis niet willen luisteren, dan ga je gewoon naar het volgende en wanneer men nergens naar je wil luisteren, zoek je gewoon een andere stad op.

Een boodschap verkondigen is één punt, maar anderen tot luisteren dwingen, is heel iets anders.

Kennelijk is Jezus in vele opzichten meer democraat en minder fascistisch aangelegd dan vele van zijn volgelingen. Ook dat mag wel eens gezegd worden. Jezus was trouwens toch een wonderlijk mens.

Ik mag daar wel het een en ander over zeggen, omdat hierin een parallel schuilt met de tijd, waarin u leeft. Want wat doet Jezus? Hij geneest de dochter van een romeinse hoofdman. Je kunt dit vergelijken met iemand, die, tijdens het hoogtepunt van de bezetting door de Duitsers, een Duitser uit het water haalt op het ogenblik, dat er elders een razia wordt gehouden op Joden.

Een dergelijk iemand beschouwde men in uw land al snel als een landverrader en ook Jezus heeft verwijten van die aard moeten aanhoren. Maar zijn reactie was: het gaat mij er niet om, wat die ander doet, het gaat er om, wat ik doe.

Geloof komt in feite neer op de vraag, wat ik ben. Dat zou in deze dagen toch eindelijk weer eens tot de mensen door moeten dringen. Geloof is: mijn begrip van de wereld, zoals die moet zijn, van God, zoals die is en van mijn eigen wezen, zoals dit behoort te leven. En vanuit mijzelf moet ik aan dit laatste werken.

Vanuit mijzelf moet ik ook werken aan een betere wereld. Niet door anderen te dwingen, maar door zelf meer en eerlijker te zijn, wat naar mijn geloof juist is.

Dit laatste is ook van belang op een gebied, dat in de komende periode steeds meer in het brandpunt van de belangstelling zal komen te staan: het paranormale.

Wanneer iemand zegt: ik kan mensen genezen door mijn geloof, gedachten, gebed, of uitstraling, zo is dit een vorm van geloof. Men kan dit nooit geheel waar maken en een genezer kan nooit iedereen zonder meer genezen. Aan de andere zijde zal de officiële genezer, de dokter met zijn diploma's, eveneens toe moeten geven, dat hij niet iedereen kan genezen.

Vreemd lijkt mij dan ook, dat men paranormale geneeswijzen wil verbieden, omdat immers geen genezing gegarandeerd is. Ik kan mij voorstellen, dat men stelt: ik wil die resultaten dan wel eens zien en gaan uitzoeken, hoe dit dan wel werkt of mogelijk is. Ik wil er vooral voor oppassen, dat er geen ongelukken worden gemaakt. Ik zou het daarmee geheel eens zijn.

Maar wat ik niet kan aanvaarden, is, dat er velen luidkeels schreeuwen: afblijven, veroordelen, bestraffen. Dat is kwakzalverij, dus weg er mee. Dit terwijl de betrokkenen een dergelijke aanduiding voor bepaalde medische praktijken kennelijk niet willen gebruiken.

Misschien geloven zij in zichzelf wel en niet in de mogelijkheid van andere geneeswijzen. Maar kort geleden ving ik een gedachtenbeeld op van iemand, die las over een man, die achtereens onder behandeling van verschillende artsen was geweest. De man kreeg nog steeds poeders om te stoppen en poeders om te laxeren, kreeg slaappoeders, opwekkende pillen en tranquilizers, een pil, die de functie van gal en lever diende te stimuleren en poeders, die het spijsverteringsproces vertraagden en het maagzuur neutraliseerden.

Wanneer de man alles, wat men hem nog steeds op gezag van voorgangers in de behandeling voorschreef, ook slikte, was hij dus precies hetzelfde, als hij zonder dit alles geweest zou zijn met uitzondering van zijn maag, want die kon er niet goed

tegen.

Zeg je nu, dat dit de ergste vorm van onverantwoordelijke kwakzalverij is, dan protesteren dezelfde om de volksgezondheid zo bezorgde heren opeens en stellen: dit is de schuld van de patient. Die had de dokter voor moeten lichten. Maar die dokter weet beter dan de patient, wat er in de pillen zit, die hij voorschrijft. Dus de arts had de tijd moeten nemen alles goed na te gaan en mag zeker zijn verantwoordelijkheid in een dergelijke geval niet afschuiven. Want het aanvaarden van alle aansprakelijkheid vergt men immers ook van een paranormaal genezer, zelfs indien het hen in feite verboden is zijn werk te verrichten? Van de paranormale genezer vergt men toch ook, dat hij zich voor zaken verantwoordelijk acht, die hij niet kon weten en voor zaken die zijn patient mogelijk voor hem verheimelijkte? Gelijke monniken gelijke kappen.

In deze periode zullen paranormale zaken steeds meer aan de dag treden. Er zullen prognosen komen, waarvan men zegt, dat zij onredelijk en onmogelijk zijn. De deskundigen zullen zich er vrolijk over maken en uitvoerig vertellen, waarom dat nooit uit kan komen: tot het gebeurd is natuurlijk, waarop zij zullen uitroepen, dat zij uiteindelijk dan toch gelijk hebben gekregen, want dit is vele deskundigen nu eenmaal eigen.

Wanneer er een prognose komt, die geen redelijke, kenbare argumenten als basis heeft, behoeft zij echter nog niet onjuist te zijn. Wij kunnen haar onwaarschijnlijk achten, uitgaande van ons eigen oordeel en onze kennis. Maar je kunt niet zonder meer zeggen: dit is onzin.

Zeker wanneer dergelijke dingen eerlijk en intens uit een geloof worden geboren, moet je er je vingers aflaten, zelfs wanneer je het er niet mee eens bent. Er is niemand, die stelt, dat u volgens de waarschuwingen van anderen moet handelen, wanneer u die niet redelijk acht. Mogelijk zegt iemand u vanuit zijn geloof, dat u gewaarschuwd wordt om vandaag niet met de trein te reizen of iets dergelijks.

U wilt dit toch doen. Mogelijk gebeurt er niets, of er gebeurt wel wat. Dat is uw zaak, uw verantwoordelijkheid ook, want u maakt uit, of u al dan niet met de trein reist. Maar zeg niet, dat de ander belachelijk is, omdat hij, handelende vanuit zijn geloof, u die waarschuwing overbrengt. Veroordeel de ander ook niet om zijn "bijgeloof" of zijn "dwaasheid", want je weet eenvoudig niet, wat daar achter schuilt.

In deze dagen worden de mensen steeds sterker gekonfronteerd met allerhande onredelijke verschijnselen. Deze onredelijkheid neemt toe, naarmate men meer probeert de mensheid als geheel nuchter en vooral logisch te benaderen.

Wat ook begrijpelijk is. Want de mens is nu eenmaal geen redelijk wezen. Het feit, dat er zoveel verschillende vormen van geloof onder de mensen kunnen bestaan, maakt dit reeds zonder meer duidelijk.

Het feit, dat menige mens onredelijk reageert, niet luistert naar argumenten, die hem niet liggen, of dezen zelfs aan zijn bewustzijn voorbij laat gaan, alleen maar omdat zijn gehele wezen nu eenmaal verknoopt is met een enkele redenering, juist of niet maakt reeds duidelijk, dat je de mens en de mensheid niet zuiver redelijk kunt benaderen.

Dit betekent dus ook, dat alle redelijke verwachtingen

en redelijke prognosen de neiging zullen hebben slechts ten dele of zelfs geheel niet uit te komen.

Het vormt voor de menselijke samenleving een probleem, waarbij mentaliteit, geloof e.d. wel een zeer grote rol zullen spelen. Neem als voorbeeld: Werkelozen.

Werkeloos zijn is in deze dagen het eerste halve jaar heus zo erg nog niet: je hebt wat geldt, je hebt vrije tijd, kunt thuis wat knutselen, opknappen, een paar dingen inhalen, waar je nooit toe kwam en voor je het weet gaat de tijd voorbij. Vooral wanneer je het gevoel hebt, dat je na enige tijd toch wel werk kunt krijgen.

Maar dat werk komt niet. Dan heb je meer en meer het gevoel, dat je overal buiten staat. Waar is dit natuurlijk niet, maar je voelt het zo. Je wordt meer en meer pessimist. Je gaat de maatschappij steeds kritischer bekijken en gaat steeds meer de anderen verwijten, dat jij geen werk hebt.

Wat betekent dit? In feite betekent het, dat je naar alle anderen een suggestie gaat uitstralen: Je gelooft niet meer in de maatschappij en rond je zijn heel wat mensen, die toch al niet zo heel veel vertrouwen in die maatschappij hebben. Hun geloof wordt daardoor steeds meer ondermijnd.

Gevolg: steeds minder mensen in een bepaald milieu geloven nog in de maatschappij, waarvan zij deel uitmaken. En daardoor valt die maatschappij van de mensen steeds meer uiteen. Want de menselijke gemeenschap, zeker in zijn huidige vorm, is opgebouwd op geloof.

U gelooft in een verzekering, die u afsluit. Want u gelooft, dat zij in geval van schade u zonder meer zullen betalen. Dat komt waarschijnlijk, omdat u de kleine lettertjes niet gelezen hebt, maar u gelooft het in ieder geval.

U gelooft, dat alle geld, wat u voor belastingen en andere heffingen opbrengt, goed besteed zal worden - wanneer u nog zo naief bent. En in ieder geval gelooft u, dat u daaraan niet veel kunt doen.

Zoals u gelooft, dat een stukje metaal of een lapje papier een werkelijke waarde heeft. En op het ogenblik, dat u zegt: ik wil dit niet meer. Geef mij wat mij toekomt maar in natura en ^{als} meerdere mensen evenzo reageren, is geld niets meer waard en vallen handel en bedrijf grotendeels stil. Bankwezen en verzekeringswezen kunnen niet meer bestaan en zelfs de staat is niet meer in staat te functioneren, zoals zij deed.

U gelooft in het gezag van anderen. Wanneer u niet meer gelooft in het gezag van andere mensen, zult u zelf gaan denken en zult u zich anders gaan gedragen. Dat gedrag kan dan op zichzelf voor anderen weer tot een gevaar worden.

Om een voorbeeld te geven: In Nederland gelooft een steeds kleiner wordend deel van de bevolking in de rechtvaardigheid van de heffingen door de staat. Wat is het gevolg hiervan? De omzet in z.g. zwart geld - waarover dus geen belastingen worden betaald - neemt toe en benadert op dit ogenblik reeds rond 1/3 van de totale verdienste van het volk per jaar. Dergelijke gelden blijven buiten de beheersingsmogelijkheid van de staat, maar kunnen zo wonderlijk gemanipuleerd worden, dat je er toch van alles mee kunt doen.

Het wantrouwen betekent, dat steeds meer mensen de belastingen zullen gaan ontduiken, daar zij de heffing zien als een

onrecht, waartegen men zich terecht door belastingfraude kan verzetten.

En dat is niet alles: hierdoor zal de staat, om toch haar deel van het volksinkomen op te kunnen eisen, de belastingschroef steeds verder moeten aandraaien. Wat het geloof in de rechtvaardigheid en juistheid van dergelijke heffingen meer ondermijnt. Kortom, men zal termen gaan kennen, die wijzen op de beleving van dit staatsingrijpen. Nu noemt men een armklem een halve Nelson. Binnenkort noemt men mogelijk een wurggreep: "n " duisenberg".

U lacht nu even. Maar denk toch maar even verder. Wanneer de mensen steeds minder geloven in de zin van alles, wat gebeurt, zullen zij er steeds minder deel daaraan willen hebben en zullen zij zich steeds meer aan alles proberen te onttrekken.

Wanneer steeds meer mensen zich zoveel mogelijk onttrekken aan het gezag van de kerken, aan het gezag van de staat, wanneer overal extremisten optreden en terroristen opduiken, wanneer steeds meer mensen crimineel worden, werpt dit een scherp licht op de geloofwaardigheid van de kerk, de maatschappelijke structuur, de staat, de menselijke gemeenschap.

Men gelooft daarin vaak niet meer. En toch heb je als mens geloof nodig. Elke mens hunkert naar iets om in te geloven. Ook u. Misschien zit u hier helemaal niet, omdat u gelooft in de basisstellingen van de orde, het bestaan van de geest en al, wat daaromtrent gezegd wordt. Maar ergens hoopt u, dat het waar is. Want er moet ergens iets zijn, wat zin en inhoud geeft aan uw leven.

Ergens moet er een kracht zijn, die verder gaat, die meer betekent dan al die dingen buiten je, die zo onbetrouwbaar, zo ongeloofwaardig worden; die zaken, waar je in feite niet goed raad meer mee weet.

Je hebt het gevoel, dat er toch ergens een zekerheid schuil moet gaan temidden van een steeds grotere reeks van verwerpingen en wijfelingen.

Dat geloof, mijne vrienden, kun je alleen maar vinden in jezelf. Wanneer u gelooft, dat de geest al uw problemen op zal lossen, dan gelooft u verkeerd. Maar wanneer u vertrouwt op een geest, die u steunt, zult u alleen hierdoor reeds zekerder kunnen reageren en harmonischer ingesteld zijn, zodat datgene, wat een geest feitelijk voor u kan betekenen en doen, ook gemakkelijker tot u doordringt.

Ik zal zeker niet beweren, dat alles zonder meer paranormaal te genezen is. Maar wanneer u gelooft, dat u dit kunt doen, diep overtuigd zijnde met hart, ziel en geest en een ander gelooft, dat een dergelijke genezing t.m. mogelijk zal zijn, blijken vele ziekten te genezen, zelfs kwalen, die ongeneeslijk heten. Wat, ondanks alle officiële ontkenning van dit feit, vele malen is vastgesteld.

Iemand vraagt zich nu af, hoe en waar dit dan wel gebeurde. Wel, men heeft bij een onderzoek gekonstateerd, dat het aantal z.g. hopeloze gevallen onder de bezoekers van kwakzalvers zeer hoog ligt. Het aantal hopeloze gevallen werd na een universitair onderzoek geraamd op rond 40%.

Nu blijkt bij nader onderzoek rond 10% van degenen, die ongeneeslijk heetten - dus rond 1 op elke 4 - genezen of sterk in toestand verbeterd te zijn, dank zij de paranormale

middelen en krachten, die officieel niet zouden bestaan.

Dan spreekt men over zelfsuggestie, omdat men toch een naam moet geven aan de oorzaak van de behaalde resultaten.

Als je werkelijk gelooft, is genezen zeker mogelijk. Maar geloof kan alleen bestaan in jezelf. Het kan je relatie met de kosmos voor je vaststellen, het kan voor jou je betekenis in je wereld vaststellen. Maar het kan nooit uitmaken, wat de kosmos voor jou zal moeten zijn, hoe de mensen voor jou zullen moeten zijn.

Geloof is niet iets, waardoor je opeens recht krijgt op een verlossing of zo iets. Het geloof is een geestelijke toestand, waardoor je innerlijk aan een verlossing deel hebt. En dat is toch werkelijk heel iets anders.

Geloof scheidt geen rechten, het betekent niet, dat de wereld zal veranderen, het betekent alleen, dat je hierdoor zelf verandert. Je geloof moet je als mens dan ook weten terug te brengen, tot waar het hoort: bij jezelf, werkend voor jezelf.

Leef in overeenstemming met datgene, wat diep in je als een onbewijsbare zekerheid leeft en je komt verder. Maar probeer niet dit geloof aan anderen op te leggen. Redeneer niet zoals de mensen die spreken: ik geloof, dat een ieder gelijk is en gelijke rechten heeft, maar ik meen ook, dat ik tekort kom en daarom pik ik, wat ik pikken kan. Of de mensen die stellen: ik geloof dat een ieder, die sterk is, belangrijk is en daarom sla ik dus voortaan iedereen in elkaar, die ik maar aan kan.

Een dergelijk verkeerd gehanteerd geloof speelt bij het zich steeds uitbreiden van de kriminele sfeer op het ogenblik een grote rol. Men redeneert: er zijn heel wat mensen, die veel meer verdienen dan ik en er minder hard voor werken. Maar ja, dat werk kan ik niet krijgen. Ik mag dit niet en ik kan dat niet, dus neem ik, wat ik hebben wil.

Dit is zeker een verkeerd geloof. Maar je kunt ook zeggen: ik geloof, dat een ieder gelijke rechten heeft en daarom meen ik vanuit mijzelf alles te kunnen bereiken, wat werkelijk belangrijk en noodzakelijk voor mij is, wanneer ik maar niemand anders zijn rechten onthoud. Dan geloof je juist en bereik je meer.

In deze dagen is er een verandering aan de gang, die later, wanneer men eenmaal beseft, wat zich geleidelijk ontwikkelde, voor velen ontstellend zal zijn. Binnen enkele jaren zal de geestesgesteldheid van een groot deel van de mensheid ingrijpend veranderen.

En men zal zich dan afvragen, wat de mensheid met dat nieuwe besef, dat zo onredelijk is, dit geloof, zal moeten doen. Men zal zich afvragen, of het ooit waar te maken zal zijn.

Toen Jezus stierf en opstond uit de doden, waren zeker niet meer dan een honderdtal werkelijke volgelingen van Jezus op aarde. Met niet meer dan 40 zouden zij samenkomen op het eerste pinksterfeest in de korenbeurs volgens het oude verhaal.

Kijk eens, hoeveel christenen er nu zijn, hoe de wereld sinds die dagen veranderd is. Zo gaat het ook met de invloeden van heden. Kleine groepen mensen ontwaken tot een ander besef. Zij geloven in andere zaken, gaan anders leven en denken. Zij

proberen natuurlijk in de eerste plaats in elk opzicht anders te zijn, zich duidelijk te onderscheiden van de wereld, waarin zij niet meer kunnen geloven.

De een gaat biodynamisch leven, landbouw plegen enz. De ander zegt mogelijk: ik ga speciaal werken voor de zwakkeren, of voelt zich geroepen de massa voor te lichten. Zij weten allen nog niet precies, hoe zij dit alles moeten doen, hoe zij moeten leven om hun geloof waardig te zijn. Maar zij doen reeds iets.

Wanneer zelfs in de misdadigerswijken en sloppen van grote steden als New York uit het milieu zelf kleine groepen mensen voortkomen, die opeens een nieuwe en meer positieve benadering blijken te kennen t.a.v. problemen als misdaad, drugs en bovendien op de een of andere wonderlijke wijze steeds meer mensen tot zich weten te trekken.

Ondanks de enorme handicap van het werken met en tussen de mensen, die hun ellende reeds als onontkoombaar geaccepteerd hebben- en dit is in de sloppen van de grote steden vaak zo, ook b.v. in de bidonvilles van Parijs - weten zij steeds meer mensen weer hoop en een innerlijk houvast te geven.

Je ziet, dat het vooral gebeurt door het feit, dat deze mensen zichzelf veranderen. Zij roepen tegen een ander niet: jij bent zwak, jij spuit en tot een ander, jij bent slecht, want je handelt in drugs, of je bent maar een ellendeling, want jij leeft van prostitutie. Zij zeggen alleen maar: Hier ben ik. Ik zie je goede kanten en alles, wat ik heb en ben, deel ik met anderen, ook met jou als je wilt.

Dergelijke kleine groepen zijn het begin van een omwenteling, een mentaliteitsverandering, die machteloos lijkt als een zuchtje wind, wanneer zij botst met de zware eik van de gevestigde orde.

Maar de wind neemt toe, langzaam maar zeker begint dan zelfs een eik te zwiepen. Wanneer het nieuwe denken, het nieuwe geloven, zich steeds meer uitbreidt, kan die eik van gevestigde belangen, omdat zij niet buigen wil, alleen maar breken.

Dan zeg je mogelijk: het is jammer van die eik, want zij had een geheel eigen schoonheid. Maar de wind waait verder over het land.

In tijd van rond 10 á 15 jaren zal een groot deel van de mensheid anders zijn gaan denken. Er zullen steeds fellere conflicten ontstaan rond de mensen, die nog steeds zeggen: ik weet het alleen, mijn geloof is de reden voor mijn macht, is mijn recht, mijn bezit.

Maar zij zullen steeds meer gekonfronteerd worden met de toenemende aantallen, die beseffen: mijn geloof ben ik, ik beantwoord aan mijn geloof en al het andere is dan onbelangrijk.

Wanneer de wind komt, zullen degenen, die zo geloven, buigen als een grashalm, waar het nodig is. Maar vrezers zullen zij zelfs de hevigste stormen niet, omdat zij steeds meer gaan beseffen: mij kan niets gebeuren in de tijd, want ik ben ik en mijn wortels hechten in de eeuwigheid. Ik leef voort.

U zult zien, hoeveel er verandert. Maar denk nu niet, dat de aarde dan een grote heilstaat wordt of iets dergelijks. Want de heilstaat is altijd weer alleen de onmachtige droom van mensen, die alleen onheil kunnen brengen.

Het wordt gewoon een andere mensheid. Door het geloof,

door iets, wat irrationeel is en geen rekening houdt met de hardheid en gebetenheid van de mensen van de gevestigde orde, het gezag. Door een geloof, dat diep in de mens schuilt en daardoor dichterbij God en de werkelijkheid ligt dan alles, wat redelijk uitgedrukt kan worden.

Op deze goede vrijdag is dit volgens mij werkelijk een punt van belang. Wij kunnen natuurlijk lekker religieus gaan zitten praten over het verleden. Ik spreek u van het heden en wat ik u zeg, is het volgende:

Jezus geloofde zozeer, in hetgeen hij was en in hetgeen volgens zijn innerlijk weten en aanvoelen zijn taak was, dat hij zonder verzet naar het kruis ging. En dat herdenken jullie toch vandaag?

Wel, er zijn steeds meer mensen op aarde, die zozeer in zichzelf en hun innerlijk beseften taak geloven als deel van het goddelijke op deze wereld, dat zij, als het nodig is, zelfs gelaten tot in de dood voortgaan, maar gelijktijdig weigeren anderen te doden.

Dit is de parallel, de reden, dat ik dit onderwerp juist nu heb aangesneden. Er is een geloof, een onredelijk weten, dat steeds meer mensen beroert, er ontplooiën zich steeds meer mogelijkheden en krachten, die buiten alle rede schijnen te liggen en daarom paranormaal worden genoemd en zo mogelijk wetenschappelijk verantwoord worden ingepast in een systeem van redelijke verklaringen.

Er komen steeds meer mensen, die het niet nodig hebben te weten, waarom God een wonder doet, maar die weten, wanneer de kracht Gods aanwezig is om een wonder te doen. Maar voor de buitenstaanders zijn zij nog de dwazen van deze dagen, die geen deel willen hebben aan de "juiste" ontwikkelingen, omdat zij aanvoelen, dat het anders moet zijn.

Een vakbond van militairen, die zich verzet tegen het gezag in het leger, kan nooit bestaan. Een kerk, die zich onfeilbaar of enig uitverkoren noemt, kan niet meer bestaan, wanneer de gelovigen steeds minder geloven in het recht van de gezagsdragers van deze gemeenschappen om voor hen de juiste wijze van leven te bestemmen. Alleen wanneer gelovigen het leergezag innerlijk en zonder enig voorbehoud als juist beleven, zal de kerk bestaan, dank zijn de trouwe volgelingen.

Alleen mensen, die geloven in een mensheid, die verder reikt dan de uiterlijke verschijnselen alleen, zullen in zich de kracht kunnen vinden om ondanks alle uiterlijkheden in zich mens te zijn en door hun menszijn dichterbij te komen bij de lichtende waarheid, die vrijheid, verlossing en mogelijk zelfs Godzelve genoemd mag worden.

Het geloof is de onredelijkheid. En onredelijk is alles, wat ik gezegd heb. Kolder, wanneer het rationeel ontleed en afzonderlijk bezien wordt. Daarom wil ik besluiten met een soort geloofsverklaring. Ik wil u niets opdringen, maar alleen zeggen, wat ik geloof.

Ik geloof, dat in de krachten van deze tijd een nieuw deel van het goddelijke licht zich gaat manifesteren in de mens. Ik geloof, dat in deze tijd voortdurend meer mensen zich bewust zullen worden van de eeuwigheid, die schuilgaat achter de verschijnselen.

Ik geloof, dat de banden tussen geest en stof hechter,

konkreter, meer werkelijk voor allen zullen worden, omdat de mensen minder zullen gaan hechten aan de materie en zich meer van hun eigen innerlijk bewust zullen worden.

Ik geloof, dat de waarheid, ook omtrent eigen wezen, voor steeds meer mensen toegankelijk zal worden en dat steeds meer mensen zullen gaan beseffen, dat de enige vrije weg naar licht, vrede en werkelijkheid schuilt in de mens zelf.

En ik geloof, dat dit alles op de wereld zijn weerslag zal vinden in snelle, onverwachte en vaak onredelijke veranderingen. Bovenal geloof ik, dat in mijn wereld, zo goed als in de uwe, hierdoor een nieuwe beleving van het goddelijke licht tot stand zal komen, zodat wij zullen kunnen weten en ervaren, dat wij op de juiste weg zijn.

Hebt u commentaar?

x Is geloven niet een weg, die men nog niet zeker weet? Men kan dan wel van geloven tot beleven komen, waarin dit een zekerheid wordt.

- Volgens mij is geloof geen onzekerheid meer, doch eerder 'n verwachting, die je in de plaats stelt van een ervaren werkelijkheid en daardoor zelf steeds meer waar maakt. Geloven zonder beleven is een frase, die niets met werkelijk geloof te maken heeft.

Werkelijk geloven betekent, dat je leeft in en voor iets, wat je als een werkelijkheid in jezelf hebt gevonden en buiten je voortdurend probeert meer waar te doen zijn.

Volgens mij is geloof een zekerheid, die bereikt wordt vanuit de aarzeling van het zoeken: zolang je zoekt, heb je geen werkelijk geloof, wanneer je werkelijk gelooft, zoek je niet. Het belangrijkste in geloof is het besef, dat het betekenis heeft voor het ik. Indien ik iets geloof, mag de gehele wereld er om lachen, maar ik moet het leven, want het is mijn werkelijkheid.

Mogelijk mag je wel stellen, dat de betekenis van een innerlijk geloof eerst geheel beseft wordt, wanneer je het omzet in de praktijk.

x Het valt mij op, dat er van uw zijde steeds mannen spreken...

- Een bekend probleem, dat menige feministe reeds heeft gestoord. Onder ons zijn inderdaad vele vrouwen, maar ons medium heeft een soort psychisch blok ingebouwd: hij wenst niet, dat er een vrouw als zondanig doorkomt, omdat hij meent hierdoor - mogelijk mede gezien zijn uiterlijk en structuur - belachelijk te worden.

En van onze kant stellen wij: of de uiting nu mannelijk of kenbaar vrouwelijk is, doet niet terzake, wanneer de boodschap maar de moeite waard is. Dus verhoog, wanneer je een vrouw bent geweest, de stem nu eens niet en ontnem aan de gebaren zoveel mogelijk de typisch vrouwelijke charme.

Hopelijk stelt u dit tevreden.

x U sluit bij echt geloof alle twijfel uit. Is dit juist? Geloof kan erg klein zijn, zodat daardoor of daarnaast twijfel kan ontstaan.

- Ik heb het gevoel, dat de meeste mensen vooral aan hun geloof twijfelen, wanneer zij proberen het te formuleren. Een geloof is een innerlijke zekerheid, maar als zodanig een totaliteit, die je niet om kunt zetten in termen zonder meer.

Je kunt b.v. zeggen: ik geloof in Jezus Christus. Maar op

het ogenblik, dat je probeert voor jezelf te zeggen, wat Hij in feite is, beginnen de twijfels al. Want dan ga je proberen je innerlijk aanvoelen in menselijke waarden en redelijke begrippen vast te leggen, waardoor strijdigheid ontstaat.

Een kleingelovige is een mens, die, hetgeen hij innerlijk gevoelt, zich onderwerpt aan het criterium van zijn rede en omschrijvingsvermogen, waarbij zo iemand bovendien nog, in zijn angst het innerlijk gevondene te verliezen, onredelijk wordt in zijn formulering en benadering.

Menselijk is dit zeker. Maar wat is een mens? Een wezen, dat eeuwig leeft en door vele werelden en sferen voortdurend op weg is naar zich zelve om zo eindelijk te beseffen, wat het is en betekent in de totaliteit van het zijnde.

Twijfel is daarom volgens mij typisch menselijk, uitdrukking van de beperkingen van eigen besef en beleven. Maar omdat de kern van de mens eeuwig is, is ook innerlijke zekerheid volgens mij typisch menselijk. Indien wij leren onze innerlijke zekerheden te hanteren, zonder eerst redelijke argumenten daarvoor te willen vinden, eisen wij niet meer, dat de wereld de juistheid van ons geloof zal beseffen, maar bewijzen wij zelf de juistheid van hetgeen wij innerlijk gevoelen. En daarbij vallen alle twijfels weg. Gelijkzeitig valt dan ook de harts-tocht weg, waarmede mensen hun geloof tegenover anderen trachten te verdedigen.

Want zij, die hun geloof met alle middelen tegenover anderen willen verdedigen en zelfs willen opleggen aan anderen, zijn degenen, die diep in zichzelf twijfelen aan de juistheid, van hetgeen zij hun geloof noemen.

x Paulus zegt: het geloof is de vaste grond van de dingen, die men hoopt en de bewijzen van zaken, die men niet ziet. Zo zegt Paulus: wanneer de dingen, die wij hopen, in vervulling zouden gaan, waarom zouden wij dan hopen?

- Hoe typisch voor de mens Paulus, die, volgens mij wel eens verkeerdelijk, door velen tot de grootste apostel van het christendom is gemaakt - vaak zozeer, dat de meningen en woorden, die Paulus eens deed optekenen, voor hen de werkelijke betekenis van Jezus woorden en daden overschaduwden.

Voor Paulus was het geloof een hopen. Zeker. Hij is een fanaticus, die hoopt de zin van zijn fanatisme eens bewezen te zien.

Hij spreekt over zijn geloof, dat voor hem slechts uit te drukken was als een hoop op iets, waarvan hij niet zeker was, omdat hij er geen omschrijving bij kon vinden.

Toch noemt hij het geloof de grond der dingen, omdat hij zijn hele bestaan altijd weer baseert op het najagen van iets, waarvan hij niet zeker is.

Dit vormt een verklaring voor zijn karakter en maakt zijn gehele wijze van optreden en leven begrijpelijk. Het ene ogenblik is Paulus zeer nederig, maar het volgende ogenblik geeft hij al weer blijk van een zo fantastische arrogantie en hoogmoed, dat je je af moet vragen, waar de man het vandaan haalt.

Wanneer het geloof van Paulus het geloof van de mens wordt, zal ook die mens een fanaticus zijn. Maar geloof is meer dan dit. Het werkelijke geloof is eerder het geloof van Johannes, die zegt: Heer, ik heb aan uw hart gerust en ik weet, wat gij zijt.

Het is die Johannes, die later in bijna algehele stilte verdergaat en van zich in de turbulentie van de eerste christelijke ontwikkelingen eigenlijk zich niet eens meer laat kennen. Hij schijnt er opeens niet meer te zijn.

Want het zijn niet de ware gelovigen, die de kerk hebben gebouwd. Dat zijn de twijfelaars geweest. Wat het christendom al te zeer wil vergeten, zoals het zich gemeenlijk ook liever niet herinnert, dat ondanks alles, wat men nu leest, uit de brieven van Paulus, daaraan geheel tegengestelde interpretaties van Jezus persoonlijkheid, de juiste leefwijze en zelfs de wijze, waarop men het eeuwige leven moest zien opgang deden in de eerste christengemeenten en zelfs nog door de afrikaanse kerkvaders werden verdedigd in het jaar 300.

Laat ons niet vergeten, dat geloof zijn waarde verliest op het ogenblik, dat wij de waarde ervan proberen op een andere wijze te bewijzen aan de mensen, dan door ons eigen zijn.

Juist op dit punt is Paulus gestruikeld, ja, zelfs Petrus ging bijna aan deze neiging tot bewijs buiten eigen ik ten onder in zijn romeinse dagen, toen hem een soort primaat werd aangeboden of toegedicht, dat hij zeker voor zich niet begeerde, maar toch op een gegeven ogenblik macht wilde ontnemen.

Petrus heeft een stap terug gedaan. In zijn brieven vind je de afschaduwing van dit proces, de man die duidelijk maakt, dat hij heeft gefaald, t.a.v. hetgeen hij zeide te geloven en daarom zoekt naar een innerlijke waarheid, die in feite niet formuleerbaar meer is.

Maar dit geloof van Petrus komt in zijn kontakten met de mensen voortdurend weer tot uiting. Misschien dat juist daarom juistheid schuilt in de verklaring, dat Petrus de steenrots is, waarop de kerk gebouwd kan worden.

Zeker: Paulus kan een kerk opbouwen, maar zijn geloof is drijfzand en zonder Petrus met diens innerlijke zekerheid is hij niets. Vreemd, maar waar. Vergeef mijn uitwijding.

x Kan geloof overgaan in intellect?

- Wanneer je je geloof intellectueel wilt duidelijk maken en omvatten, dan ga je innerlijke waarden, die maar zeer ten dele in menselijke termen kunnen worden uitgedrukt, rationaliseren, tot zij menselijk zijn geworden. Maar dan ontvalt het goddelijke aan het geloof en daarmee de innerlijke werkelijkheid en de zekerheid, die je er aan ontleent.

x U sprak over deelhebben aan de verlossing in plaats van recht daarop hebben?

- Veel mensen denken: ik geloof, wat men mij zegt te geloven, ik handel, zoals men mij zegt binnen het geloof te moeten handelen, dus heb ik recht op de verlossing. De verlossing komt dus voor hen van buitenaf.

Zo kan een ware verlossing niet bestaan. Het is een innerlijk deel worden van het grote geheel, waardoor je verlost wordt van de beperkingen, waaraan je innerlijk onderworpen bent.

De een kan ook niet meer of beter verlost worden dan de ander. Je kunt alleen opgaan in het geheel, bevrijd van jezelf in waanbeelden, tot werkelijkheid geworden.

Mogelijk zou het beter zijn om in plaats van te zeggen: ik ben verlost, te zeggen: nu ben ik innerlijk juist afgestemd. De verlossing is menselijk gezien datgene, wat je van jezelf maakt, om datgene, wat je innerlijk erkent, te uiten. Zelfs al kun je die innerlijke waarden niet eens formuleren.

- x Van werkelijke verlossing is hier eigenlijk sprake?
- Niet, zoals de mensen beweren, de verlossing van erfzonde en dood, maar de verlossing van de tweede dood: de bevrijding van de noodzaak steeds weer terug te vallen op het onbegrip voor eigen wezen, zo gedwongen opnieuw te leven en te sterven. De verlossing is een bevrijd worden uit verdeeldheid en gebrokenheid, zodat je kunt ontwaken tot een bewuste continuïteit, waarin het geheel van je wezen steeds een rol speelt en niet slechts enkele fragmenten daarvan steeds weer voor eigen besef het gehele ik vormen.
- x Hebben dieren ook een geloof?
- Zeker. Een hond gelooft b.v. meestal, dat zijn baas het recht heeft om alles te doen, wat hij doet, ongeacht wat hij doet of wat dit voor de hond betekent. Wat fascistisch klinkt, maar waar het zijn baas betreft, is bijna elke hond een fascist. Dieren hebben dus ook een geloof, dat echter niet geformuleerd is, maar een gedrag wordt. Het is een feite gebaseerd op het aanvaarden van iets in of buiten het dierzelf en een onmiddellijke aanpassing van de gehele gedragscode daaraan. Of hierbij geestelijke waarden volgens menselijk begrip een rol spelen, weet ik eigenlijk niet. Maar het leven zelf speelt er een rol in en het leven zelf is een relatie met het eeuwige, omdat wij allen uit het eeuwige voortkomen en daartoe terugkeren, daar zonder dit geen leven mogelijk is. Het dier heeft dus wel contact met het hogere, maar niet in besefswaarden van menselijke aard. Ik meen zelfs, dat de gedragscode van een dier in zekere mate een afschuiven betekent van alle overweging, wat men zelf is. Wat betekent, dat een dier nog vele stappen zal moeten doen voor het komt tot een geloof, dat gebaseerd is op een innerlijke zekerheid en niet alleen op een beleven van uiterlijke machten en relaties.
- x Noemt men dit wel een onder leiding van 'n groepsgeest staan?
- Dit niet. Een groepsgeest heeft te maken met de vorming en instandhouding van de lichamelijke overtuigen, wat mede alle instinkten omvat, die materieel zijn vastgelegd. De groepsgeest heeft echter geen onmiddellijke relatie met of zeggingschap over de geest, die in een dergelijk voertuig leeft. Wel zal de weg van een geest, die in een dergelijk voertuig onder leiding van de groepsgeest leeft, tot bepaalde ervaringen en erkenningen geleid worden. Maar het geloof op zich blijft hier buiten.
- x Waarom is het voor zoveel mensen zo ontstellend moeilijk tot een aanvaarden van de verlossing in zichzelf te komen, waarom is er zoveel leed, verdriet en kunnen mensen zo moeilijk een klein beetje heel worden van binnen?
- Ik geloof, dat dit voor een groot deel voortkomt uit het feit, dat de mens denkt in termen van zijn rechten. U hebt geen rechten. De wereld kan u nooit teleurstellen, tenzij u zelf eerst verkeerde verwachtingen bent gaan koesteren t.a.v. die wereld. Besef je dit, dan wordt het ook eenvoudiger bij die innerlijke werkelijkheid te komen. Maar een mens is geneigd een deel van zijn problemen, beseft of begraven in het onbewuste, naar buiten toe te projecteren.

Mensen vervreemden van zichzelf, omdat hun gehele wereld volgens hun besef materie is; het materialisme stelt immers, dat buiten je waarden en regels bestaan, die belangrijker zijn dan alles, wat je zelf bent?

Voorstellingen zijn gebaseerd op uiterlijkheden, niet op innerlijke beleving. Men denkt in rechten, in bezit, niet in termen van eigen zijnstoestand. Mensen zouden meer en eerder moeten beseffen, dat, wanneer het er werkelijk opaan komt, je als mens altijd alleen bent met jezelf en de God, die in je leeft. Al het andere kun je niet beïnvloeden en vormt geen werkelijk deel van jouw plicht, taak en verantwoordelijkheid.

Het schijnbaar irrationeel geloof, erkend in het ik, wordt bereikt op het ogenblik, dat je niet meer probeert eigen gedragingen en fouten te rationaliseren en voor jezelf steeds weer uit de wereld buiten je een bevestiging te verwachten.

Mijn raad: aanvaard, dat je jezelf moet zijn, aanvaard de aansprakelijkheid voor al, wat je bent en je overkomt, zonder je daarbij te beklagen en je zult God in jezelf ontmoeten, waardoor je ook bewust tot datgene kunt worden, dat je in Gods werkelijkheid altijd moet zijn.

Hiermede moet ik helaas mijn bijdrage gaan besluiten. Mij was het aangenaam en ik hoop nu maar, dat in dit alles ook voor u enkele bemerkenswaardige punten schuilen. Ik dank U voor uw aandacht.

Goeden avond.

0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ik moet het kort maken en maak dan ook alleen maar enkele korte opmerkingen. Allereerst over het aanstaande paasfeest.

Waarschuwing: paasfeest is een feest vol opstoppingen, op eerste paasdag door de harde eieren en de tweede paasdag door het verkeer.

Overigens is dit wonderlijke feest kennelijk vooral aan de dieren gewijd, want het is de dag, waarop de aanstaande nakomelingschap van vele kippen het haasje wordt.

Folklore speelt ook een rol, want in uw land zullen vele mensen met pasen naar de bollen gaan. Menige koe zou het hen na willen doen en naar de bolle gaan, maar die krijgt de kans niet. Dat is de schuld van de K. I., maar daarover mag ik hier niet te veel uitwijden.

Pasen is het feest van de Opstanding. De meeste mensen slapen dan graag uit....

Het is het feest van het licht. Dat blijft dan gemeenlijk ook laat branden en menigeen stookt een vuurtje. Maar wanneer wij het paasfeest ook innerlijk willen beleven, moeten wij beseffen, dat er geen dood bestaat.

Wat gemakkelijker te beseffen is, wanneer je eenmaal dood bent. Maar voor je dood bent, ben je daarvan gemeenlijk zo zeker nog niet.

Als paasraad zeg ik tot een ieder, die nog dood moet gaan: maak u over die dood maar niet al te druk: probeer liever te leven. Wanneer u bewust en zo volledig mogelijk leeft, zult u

de dood immers alleen maar als een onbetekende verandering van leven, ervaren. Sterven is minder erg dan een blindedarmoperatie: je blindedarm ben je dan voorgoed kwijt, maar het leven behoud je.

Besef, dat opstanding een feit is, maar dat de nevenverschijnselen tijdelijk zijn. Het licht komt net weer door en daar schieten zij de grond weer uit, de krokussen, de sneeuw-klokjes en de idealen. Wees nooit bang voor je eigen idealen, want die zijn alleen maar een bewijs van de vruchtbaarheid van je eigen geest, maar blijvertjes zijn het zelden.

Slechts de mens, die geen idealen meer heeft, kan zeggen: ik ben werkelijk dicht bij de dood. Wees trouwens liever ook niet bang voor geloof, zelfs niet voor het geloof van anderen. U hebt een eigen geloof. Indien een deel daarvan bijgeloof is, is er nog zoveel echt geloof bij, dat u tevreden kunt zijn, vooral wanneer u bedenkt, dat een deel van het geloof van anderen ongetwijfeld ook bijgeloof is. Om en bij het bijgeloof kunt u altijd weer echt geloof aantreffen, zodat je ondanks de bijgelovigheden in het geloof een zekerheid kunt vinden, die, ontdaan van bijgelovigheden, een waarheid blijkt te zijn.

Hebt u dat bij kunnen houden, of gelooft u het wel? Nu ja, wanneer u met het paasfeest ook nog iets wilt doen, dan ik u een raad geven: Wanneer je een lamp wilt laten branden, moet je die wel eerst aansteken. Wanneer je innerlijk licht wenst, moet je eerst proberen het vuur in jezelf te verkrijgen door een ander een vreugde te bereiden. Juist wanneer er feest is voor iedereen, zijn veel mensen een beetje bedroefd, omdat het feest voor hen anders is, dan zij wel zouden wensen. Probeer hen wat meer van het feestelijke te doen beleven. U zult zien, dat hun geluk in u een innerlijk vuur ontsteekt, dat steeds lichtender en feller gaat branden. En lig niet te donderjagen of je dit licht nu op 220 of 110 volt moet aansluiten: geef het je krachten. Wat het is, dondert niet, wanneer het maar licht is.

Dat was net zo mooi, waarom moeten er nu weer van die platte woorden bij te paskomen, niet waar? Het antwoord is eenvoudig: wanneer je een preek van 2 uren houdt, vindt ieder het mooi, maar zij vergeten het onmiddellijk. Zeg een waarheid met een mop, of met woorden, die de mensen ergeren en zij weten het vijf jaar later nog.

Om mijn paasrede kort te besluiten: Bij de mens liggen de goede vrijdag en de kruisiging vlak bij pasen met de herrijzenis. In de werkelijkheid van uw eigen bestaan is het ook zo. Tegen de tijd, dat je denkt: verrek, ik ga dood, zie je de een of andere rare Tinus, die je afkomt halen en zo leef je alweer voor je goed beseft, dat je toch werkelijk overleden bent. Vindt u dit herleven toch nog een treurige bedoening, ga dan eens naar uw eigen begrafenis kijken. U kunt zich toch niet meer doodlachen en mogelijk beseft u meteen, voor wie u nog iets kunt doen.

Pasen is voor ons een feest, dat voor ons inderdaad eens waar wordt, omdat de dood overwonnen wordt. Want wij sterven niet blijvend, maar worden herboren in een geestelijke wereld, vanwaaruit wij verder kunnen gaan. Ik wens u alvast een aangename paas.

Goeden avond.

(sterk bekort)

d.d. 16 april 1976

-0-0-0-0-0-